

Nemzetpolitikai összefoglaló

2016. 27. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Székelyföldi iskolák felújítását támogatja a magyar kormány

A partiumi és gyimesi csángó oktatási intézményekben beindított sikeres programok után most három székelyföldi egyházi iskola felújításához járul hozzá a magyar kormány – jelentette be Székelyudvarhelyen Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára. Az államtitkár a frissen megválasztott önkormányzati tisztségviselőkkel folytatott csütörtök esti megbeszélését követően a magyar közmédiának elmondta: az Orbán-kormány jövőre első ütemben 10 és 20 millió forint közötti összeggel támogatja a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium több mint száz gyermeket befogadó kollégiumi épületének felújítását. Székelyudvarhelyen a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium – az idei támogatás folytatásaként – jövőre húszmillió forintos segítségével részesülhet. A római katolikus iskolának, a Tamási Áron Gimnáziumnak, amely eddig nem kapott támogatást, és ahol nagyon nagy gondok vannak az épület lepusztulása miatt, ötven millió forintos támogatást nyújtanak. Soltész rámutatott: fontos, hogy a különböző felekezetek támogatást kapjanak a templomfelújításokhoz, közösségi programjaikhoz, de legalább olyan fontos az egyházi oktatási intézmények segítése is. Az államtitkár emlékeztetett: Nagyszalontán a térség gyermekeit összefogó református iskola fejlesztése kezdődött el magyar kormányzati támogatással, Szatmárnémetiben a katolikus iskola részesült nagyobb támogatásban, a gyimesfelsőlóki iskolát pedig többször segítették különböző beruházásoknál. Soltész Miklós megjegyezte: a támogatásoknál mindig figyelembe veszik a közösség erejét és a magyar kormány lehetőségeit is, de mindenképpen azt tartják szem előtt, hogy a helyben maradási, a magyarság és kereszténység megmaradását segítsék. A Székelyhon hírportál tudósítása szerint a helyi városházán rendezett állófogadáson részt vett Kövér László, a magyar Országgyűlés elnöke is, aki a sajtónak nyilatkozva elmondta, csak átutazóban van Székelyudvarhelyen, gratulálni akart Gálfi Árpádnak, a város frissen megválasztott polgármesterének.

Megvonta bizalmát „renitenseitől” az EMNP

Nem hagyta szó nélkül az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP), hogy néhány illusztris tagja – beleegyezésével vagy anélkül – az RMDSZ színeiben indult az idei helyhatósági választáson. Az alakulat országos elnöksége június 28-án Kolozsváron tartott ülésén megvonta a politikai bizalmat Gergely Balázstól, Portik Vilmostól, Sorbán Attilától, valamint Toró Tamástól. A párt szerdai közleménye azt rója fel az RMDSZ jelöltlistájának második helyén kolozsvári tanácsosi mandátumot szerzett Gergelynek, hogy az EMNP jelöltjei ellen kampányolt. Mint ismert, a korábban a néppárt országos alelnöki tisztségét betöltő Gergely Balázs a történelmi magyar egyházak felkérésének eleget téve fogadta el a befutó helyet az RMDSZ jelöltlistáján. Portik Vilmosban azért csalódott az EMNP, mert az elnökség szerint visszalépésével „cserbenhagyta” a marosvásárhelyi magyarokat és a néppárt jelöltlistáját. Az EMNP Maros megyei szervezetének alelnöke – aki a párt jelöltje

volt a marosvásárhelyi magyarság közös polgármesterjelöltjét kijelölő tavaly októberi előválasztáson – idén áprilisban mondott le tisztségéről, közölve, hogy helyi képviselőjelöltként sem indul az önkormányzati választásokon. Indoklásként azt hozta fel, hogy csalódott, amiért a magyarság képtelen összefogni Marosvásárhelyen. A nyilvánosság előtt tett, valótlannak tartott állításai miatt vonták meg a politikai bizalmat a Hargita megyei Sorbán Attilától. Mint ismert, a politikus az EMNP választmányi elnöki minőségében lemondásra szólította az alakulat vezetését, szerinte ugyanis a párt csúfos vereséget szenvedett a helyhatósági választáson. Erre később a párt úgy reagált, hogy Sorbán Attila nem is elnöke a testületnek, mandátuma ugyanis egy évvel ezelőtt megszűnt. A brassói Toró Tamásnak azt veti a szemére az EMNP, hogy „testületi jóváhagyás nélkül, titkos háttértárgyalásokon kérezkodott fel az RMDSZ listájára”. A politikus 2012-ben az RMDSZ és az EMNP közös jelöltlistáján jutott be a Cenk alatti város képviselő-testületébe, idén pedig a tulipános lista harmadik helyét töltötte be, ám nem szerzett mandátumot. „Az elnökség tagjai egyöntetű szavazással megállapították, hogy a kampányban, az azt megelőző, illetve az azt követő időszakban az említett személyek megnyilvánulásai egyértelműen ártottak politikai közösségünk ügyének. Ezért az elnökség megvonja tőlük a politikai bizalmat, nem jeleníthetik meg és nem képviselhetik semmilyen kérdésben a Néppárt hivatalos álláspontját” – szerepel az EMNP szerdai közleményében. Az alapszabály rendelkezései értelmében a négy politikus tagsági viszonyáról és a néppárton belüli szerepükről az illetékes területi testületek fognak dönteni. Egyébként az EMNP vezetősége úgy értékeli, hogy a négy évvel ezelőtt elért 230 tanácsosi mandátum megtartásán túl az öt, néppárti támogatással megszerzett polgármesteri mandátum „jó alapot szolgáltat a következő négy évben az önkormányzati építkezéshez”. Az alakulat közölte, az eddigi 105 önkormányzathoz képest a néppárt most 108 önkormányzatban van jelen, ami szerintük lehetőséget ad arra, hogy az elkövetkezendő négy évben megjelenítsék és képviselni tudják a helyi közösségek érdekeit. Június 5-én a néppárt hat megyei tanácsosi mandátumot szerzett az eddigi héthez képest, az eddigi 214 helyett pedig 207 tanácsosa lett a települési önkormányzatokban. Emellett 33 települési tanácsos az EMNP-MPP koalíciós listákon szerzett mandátumot (2012-ben 14-en voltak). Miközben 2012-ben a néppárt önállóan nyert el két polgármesteri posztot, ez idén nem sikerült, két polgármesterjelölt az MPP-EMNP koalíció jelöltjeként szerzett mandátumot. Az őszi parlamenti választások tekintetében az EMNP úgy véli: mivel a helyhatósági megmérettetésen a magyar szavazóbázis tovább fogyott, az erdélyi magyar képviselő csakis úgy lehet teljes értékű, ha a néppárt által támogatott és annak értékrendjét, céljait megjelenítő jelöltek is megméretkeznek. „Az erdélyi magyar közösség politikai képviselője akkor lehet igazán reprezentatív és erős, ha elsősorban nem a pártérdek, hanem a közösségi érdek érvényesítése a cél a parlamenti választások során” – közölte az EMNP elnöksége, párbeszédet szorgalmazva a választásokon indulni kívánó erdélyi magyar pártok között.

Visszaadta EMNP-s párttagságát Portik Vilmos, miután a párt országos vezetősége megvonta tőle a politikai bizalmat. Portik szerint a Néppárt országos vezetésének döntése

„tökéletesen és híven tükrözi azt a szellemiséget, ami a párt vezetését az elmúlt években, de különösen az elmúlt egy évben meghatározta”. „A magam részéről nem tudtam azonosulni azzal az elvvel, hogy az RMDSZ gyűlése szinte az egyetlen feltétel kell legyen ahhoz, hogy valakiből jelölt legyen a választásokon. Ez már nem az az ügy, és nem az a szervezet, amiben hittem, és nem az a pártvezetés, amelynek az irányításával egyet tudok érteni” - írja Portik, aki a régi csapattársait és bajtársait nem akarja abba a kellemetlen helyzetbe hozni, hogy a tagságáról döntsenek, ugyanakkor az új marosvásárhelyi vagy Maros megyei vezetésnek sem kívánja „azt az elégtételt megadni, hogy valóra váltsák azt, amire huzamosabb ideje készülnek”.

Lezajlott a XIV. Vajdasági Szabadegyetem

Potápi Árpád János nyitotta meg a XIV. Vajdasági Szabadegyetemet a kishegyesi Kátaitanyán. A Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára hangsúlyozta, hogy ma az egyik legfontosabb probléma az egész Kárpát-medencében a magyarság demográfiai helyzete. A cél pedig a magyarságot a szülőföldjén megtartani. A kormány erőfeszítései nyomán bizonyos biztató jelek már vannak, de a helyben való boldogulást gazdasági eszközökkel is támogatni kell. A gazdaságfejlesztés ma már – Potápi szerint - nemzetpolitikai kívánalom, eszköz, cél. Külön kiemelte, hogy meghirdették a külföldi fiatal magyar vállalkozók éve program pályázatait. A jelentkezéseket az 525 millió forintos keretre július 15-éig várják és arra biztatta a fiatalokat, hogy pályázzanak. A nemzetpolitikai államtitkár elmondta, az a cél, hogy a szomszédos országokban működő fiatal magyar vállalkozók eszközeinek beszerzését, vállalkozásainak fejlesztését támogassák. A kereteket sikerült azzal is megteremteni, hogy máig már több mint 818 ezren kérelmeztek az egyszerűsített honosítási eljárást és több mint 770 ezren tettek állampolgársági esküt. Ez pedig lehetővé teszi a magyarság közjogi értelemben vett egyesítését. Az autonómiáról szólva az államtitkár elmondta, hogy szerinte ennél jobb autonómia, - hogy a magyar emberek magyar állampolgárok is legyenek -, lehet, hogy létezik, de ez önmagában is hatalmas eredményként könyvelhető el. Most pedig szeretnék az induló vállalkozásokat, mikrovállalkozásokat megerősíteni és hozzájárulni ahhoz, hogy a szülőföldön boldogulni tudjanak. A vállalkozók éve jegyében meghirdetett programra gazdasági tevékenységet üzletszerűen végző jogi személyek és azok a természetes személyek jelentkezhetnek, akik gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végeznek. Pánczél Károly, a Magyar Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke a megnyitó alkalmával elmondta, hogy amennyiben a szülőföldön nem lehet megélni, az emberek elvándorolnak. A magyarság ma már maga mögött tudhatja a 20. századot, mely rengeteg szenvedést és megpróbáltatást hozott. A múlt század gyakran véres borzalmai talán már nem térnek vissza, de gazdasági gondok továbbra is nehezítik az itteni magyarok életét. Pozitív fejleményként ítélte meg, hogy Szerbia is nagy léptekkel halad az EU-tagság

irányában, hiszen lehet ugyan nem szeretni és kritizálni az uniót, azért „még mindig sokkal jobb bent lenni, mint azon kívül”, idézte a miniszterelnök szavait. Pásztor István, a tartományi parlament és a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke a szabadegyetem megnyitóján elmondott beszédében kitért a VaMaDiSz érdemeire, hiszen egy bátor lépéssel felvállaltak egy peres konfliktust a magyar diákok jogainak érvényesítése érdekében. Mint ismeretes, ideiglenes, ám kötelező érvényű határozat született az Újvidéki Egyetem Jogtudományi Kara ellen. A bíróság döntése értelmében, az idei felvételi vizsgát, kötelesek lennének magyar nyelven is megszervezni. A vajdasági magyar közélet dolgairól szólva Pásztor kiemelte, hogy most arra kell berendezkedni, hogy építkezni tudjunk. Felhívta a figyelmet arra is, hogy nem szabad átengedni magunkat annak a hullámnak, mely megjelent az itteni közéletben és amely a gyűlölködésről, megosztásról, a családok és a barátoknak az összevesztéséről szól. Hajnal Jenő, Magyar Nemzeti Tanács elnöke elsősorban a fiatalokhoz szólva elmondta, hogy az MNT ösztöndíjprogramját a jövőben még inkább a diákok igényeihez igazítják majd. Az idei rendezvény központi témája a vállalkozásindítás és a vállalkozásfejlesztés. A résztvevők véleményeit figyelembe véve továbbra is van azonban a közéleti-, kulturális- és életmód munkacsoport is.

Fórum az anyaországi támogatásokról a felsőszinevéri nyári egyetemen

A kárpátaljai magyarságnak sokféle formában nyújtott magyarországi támogatásokról, azok célba juttatásáról tanácskoztak, illetve a támogatási rendszerek fejlesztésének lehetőségeit vitatták meg magyarországi kormány-tisztviselők, valamint különböző segélyszervezetek magyarországi és kárpátaljai szakemberei Felsőszinevéren, a XXIV. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem nyitónapján. A Kisebbségért-Pro Minoritate Alapítvány és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) által szervezett rendezvényen a kárpátaljai magyarság megsegítésével foglalkozó kerekasztal-beszélgetést bevezető előadásában Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára vázolta a nemzetpolitikai államtitkárság tevékenységét, külön kitérve a Kárpátaljának nyújtott támogatások ismertetésére. Örömdetesnek nevezte, hogy az egyszerűsített honosítás keretében a kárpátaljai magyarok az arányokat tekintve dobogós helyen vannak a honosítást illetően. A kárpátaljai magyarság megmaradása szempontjából kiemelkedő fontosságúnak nevezte a kárpátaljai gazdaságfejlesztő programot, amelynek a megvalósításához a kormány a 2016-18-as időszakban 32 milliárd forintot biztosít, amelyből 12 milliárd forint vissza nem térítendő támogatás, 20 milliárd pedig kedvezményes hitel. A kormány kiemelt figyelmet fordít Kárpátaljára, aminek bizonyítéka a kárpátaljai kormánybiztosság létrehozása Grezsa István kormánybiztos vezetésével - tette hozzá. Az államtitkár hangsúlyozta, hogy a Kárpátaljának nyújtott támogatásokkal

minden társadalmi réteget szeretnének felkarolni, hogy ezzel is elősegítsék a kárpátaljai magyarság megmaradását szülőföldjén, közösségként. Ezen kívül - folytatta - odafigyelnek a más nemzetiségűekre is, ez a kárpátaljai kormánybiztosság egyik kiemelt feladata. A kárpátaljai magyar tannyelvű oktatásról szólva az államtitkár kiválóan nevezte a magyar kormány és magyarországi önkormányzatok által támogatott II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola működését, kiemelve az intézmény ukrain PR-tevékenységét. Mint mondta, ezt a főiskolát szinte minden magyarországi megye, település egy kicsit a magáénak érzi. Nagyon fontosnak és jelentős volumenűnek értékelte a magyar önkormányzatok és civil szervezetek Kárpátaljának nyújtott támogatását. Potápi Árpád János elmondta, hogy a Kárpátaljának szóló magyar kormánytámogatási programok mindegyike folytatódni fog a jövőben.

Greza István kormánybiztos előadásában hangsúlyozta: a kárpátaljai gazdaságfejlesztési program megléte a világ összmagyarságának alig egy százalékát kitevő 150 ezres magyarságot dicséri, amely képes volt arra, hogy az Egán Ede-terv néven kidolgozza a kárpátaljai magyar gazdaságfejlesztés stratégiáját. Ez nagy dolog egy olyan közösség számára, amely már a hatodik államban éli életét, ráadásul jelenleg testvérháborúval sújtva - tette hozzá. A politikus emlékeztetett arra, hogy a magyar kormány olyan közösségnek nyújt gazdaságfejlesztési támogatást, amelynek országa nem tagja az Európai Uniónak, és ezzel a kárpátaljai magyarok helyben maradását segíti elő. Greza István emlékeztetett arra, hogy a kárpátaljai magyarságnak nyújtott gazdaságfejlesztési támogatás nem szociális segély, mert minden egyes forintját megtöbbszöröző értékű befektetéseket kell generálnia. A vissza nem térítendő támogatás - az idén felhasználható kétmilliárd forint, a 2017-ben biztosítandó 5,2 milliárd forint, majd a következő évi 4,8 milliárd forint - magyar költségvetési forrás. Jelezte, hogy az Exim Bank által folyósított 20 milliárd forintnyi kedvezményes hitelkeret már most felhasználható jelentősebb beruházások finanszírozására. A kormánybiztos hangsúlyozta: a kárpátaljai gazdaságfejlesztési program lebonyolításának teljesen átláthatónak kell lennie, ehhez szerinte minden feltétel adott. A kárpátaljai gazdaságfejlesztési program jelentőségét hangsúlyozva Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, az ukrán parlament képviselője kifejtette: a kárpátaljai magyarság számára a korábbi évtizedekben gazdasági támogatásként nyújtott több tízmillió forintnak nem volt hozadéka, ma ugyanis nincs Kárpátalján egyetlen olyan objektum vagy vállalkozás sem, amely ezekből a pénzekből épült vagy létesült volna. Ez intő példa arra, hogy miként nem szabad felhasználni a támogatásokat - tette hozzá. Elmondása szerint egy évig tartott, amíg fiatal helyi szakemberek bevonásával kidolgozták az Egán Ede-tervet. A kárpátaljai politikus elmondta, hogy a háborús ukrainai helyzet miatt nem volt biztos, hogy Kárpátalja megkapja a támogatást, de az Egán Ede-terv ismertetését követően Orbán Viktor miniszterelnök és a magyar kormány bizalmat szavazott a kárpátaljai magyarságnak, és döntött a gazdaságfejlesztési támogatás nyújtásáról.

A magyar-ukrán viszonyról tanácskoztak a kárpátaljai szabadegyetemen

A magyar-ukrán viszony alakulásának kérdéseit vitatták meg a két ország politikusai, parlamenti képviselők Felsőszinevéren, a XXIV. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem záró napján. Előadásában Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke egyebek között kifejtette: amikor ma a világban Ukrajnáról beszélnek, akkor azt mondják, hogy itt proxy (közvetett erővel vívott) háború zajlik, és tulajdonképpen az USA és Oroszország küzd Ukrajnáért. Ebben ugyan sok igazságem van, de szerintem alapvetően téves ez a helyzetértékelés, mert itt egy nemzet születéséről van szó, aminek több stádiuma volt a 20. században, és felgyorsult a 2004-es narancsos forradalom, majd különösen a 2014-es, fegyveres konfliktusba átsapó események után” - mondta. Rámutatott: „nagyon fontos, hogy mi, magyarok, akik évszázadok óta élünk az ukránok mellett, ilyen összefüggésben közelítsünk a problémakomplexumhoz”. Úgy vélte, az ukránok számára az a legfontosabb kérdés, hogy nemzetté válásukhoz Magyarország és a többi szomszéd hogyan viszonyul. A politikus szerint a magyar külpolitika az utóbbi időben az olyan szolidaritási gesztusokra helyezi a hangsúlyt a kétoldalú kapcsolatokban, mint amilyen a gyereküldetés. Hozzátette: fontos lenne, hogy a magyar kormány ezt a gesztuspolitikát folytassa, és a legmagasabb szinten is képviselje. Az ukrainai helyzetre kitérve Németh Zsolt hangsúlyozta: a kelet-ukrainai konfliktus rendezése a világpolitika egyik legfontosabb mai kérdése, olyan fontos, mint Szíria ügye, függetlenül az áldozatok számától. Hozzátette: nekünk, mint szomszédoknak és legközelebbi módon érintett nációnak, alapvető célkitűzésünknek kell lennie, hogy jöjjenek létre a konfliktus rendezésének a feltételei. Jelenleg a rendezésnek még a formátuma sem látszik - mondta -, a mostani keretek ugyanis nem felelnek meg ennek a célnak. Azzal kapcsolatban, hogy Ukrajnának hol lenne a megfelelő helye, Keleten vagy Nyugaton, a politikus kifejtette: a választ erre a kérdésre egyelőre senki nem tudja, de ha eljön a válaszadás ideje, akkor azt az ukrán népnek kell megadnia. „Mindettől függetlenül, mi Ukrajna jövőjét Közép-Európában látjuk” - jelentette ki, megjegyezve, hogy Magyarország is - stratégiai célkitűzésként - Közép-Európát építi, amelynek jelenleg nem látszanak a jövőbeni határai, mert nem tudni, hová fejlődnek a V4-ek. Hozzáfűzte: a közép-európai építkezésben Magyarország számít Ukrajnára. Fontosnak nevezte, hogy a V4-ek Ukrajna mellé álljanak, támogatva integrációját e térségbe, mégpedig egy lengyel-magyar projekt részeként. Magyarországnak az az érdeke, hogy Ukrajnában stabilitás, gazdasági fejlődés, demokrácia és mindenki számára - így a kárpátaljai magyarok számára is - élhető élet legyen - hangsúlyozta a politikus. Németh Zsolt elismeréssel szólt a kárpátaljai magyarság megmaradásért folytatott küzdelméről a nehéz ukrainai helyzetben. Csodának nevezte azt, ahogyan kiépült a beregszászi magyar főiskola, ahogyan megtörtént a magyarigazolványok igénylése, ahogyan a visszahonosítás folyik, és ahogyan a magyarok megerősítették politikai érdekképviselőiket a tavalyi ukrainai helyhatósági választásokon.